

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Бр.: A 182/24
06. 12. 2024. год.
БЕОГРАД

ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Crna Gora
VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
1 Tu. Broj 554/24
Podgorica, 06.12. 2024 god

DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
CRNE GORE

ВРХОВНО ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО

СПОРАЗУМ О РАЗУМЕВАЊУ И САРАДЊИ

у области подршке
сведоцима, оштећенима и жртвама ради њиховог
учешћа у кривичном поступку за ратне злочине

Београд, 06. децембар 2024. године

Јавно тужилаштво за ратне злочине Републике Србије

и

Врховно државно тужилаштво Црне Горе

(у даљем тексту: Стране потписнице),

Схватајући улогу и важност подршке сведоцима, оштећенима и жртвама ради њиховог учешћа у кривичном поступку за ратне злочине,

Полазећи од релевантних међународних стандарда у области заштите и подршке жртвама кривичних дела, а посебно Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима са додатним протоколима и Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода те осталих међународних докумената који су обавезујући за потписнице споразума, а који уређују ову материју,

Одлучне да ојачају међусобну помоћ и сарадњу,

Желећи да сарађују и унапређују односе из области подршке сведоцима и оштећенима, усагласиле су се о следећем:

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет споразума

Члан 1

Одредбама овог Споразума уређује се сарадња Страна потписница у вези са обезбедивањем ефикасне заштите, подршке и помоћи сведоцима и оштећенима ради њиховог учешћа у кривичном поступку за ратне злочине, као и унапређење помоћи и подршке у остваривању њихових права у кривичном поступку кроз сарадњу Страна потписница.

Сарадња Страна потписница одвијаће се посредством Службе за информисање и подршку оштећенима и сведоцима при Јавном тужилаштву за ратне злочине Републике Србије и Службе задужене за подршку жртвама кривичних дела или поступајућег специјалног тужиоца у Специјалном државном тужилаштву Црне Горе.

Значење израза

Члан 2

- 1) **Сведок** је лице за које се верује да поседује сазнања о извршеном кривичном делу, његовом учиниоцу и другим околностима од значаја за расветљавање кривичног дела и процесуирање окривљених у кривичном поступку те по том основу, сходно националним законодавствима Страна потписница, има својство учесника у кривичном поступку који се води пред Страном потписницом.
- 2) **Оштећени** је лице чије је лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено. Појмом оштећени обухваћена је и жртва из тачке 3 овог члана.
- 3) **Жртвом** се сматра или лице које је извршењем кривичног дела изгубило живот или физичко лице које је претрпело повреду укључујући и физичку, психичку или емотивну повреду или материјалну штету која је проузрокована кривичним делом.
- 4) **Сведок са одређеним мерама заштите** је сведок који је у једној од држава Страна потписница, у складу са националним законодавством, добио одређене мере заштите.
- 5) **Индивидуална процена оштећеног или сведока** подразумева процену са циљем прилагођавања приступа органа поступка оштећеном или сведоку у односу на постојање ризика од секундарне или поновне виктимизације, застрашивања и одмазде, као и с обзиром на личне карактеристике, као што су старост, пол, родни идентитет и родно изражавање, етничка припадност, расна припадност, религијско убеђење, сексуална оријентација, здравствено стање, инвалидитет, резидентни статус, потешкоће у комуникацији, веза са или зависност од починиоца

кривичног дела и претходна искуства у вези са кривичним делима. Приликом индивидуалне процене узима се у обзир врста или природа кривичног дела и околности под којима је оно извршено.

- 6) **Пружање помоћи** подразумева поступање Замољене стране по Молби за пружање помоћи.
- 7) **Молба за пружање помоћи** представља писмено којим се Страна потписница – Молиља обраћа Страни потписници – Замољеној страни ради пружања помоћи.

Делокруг сарадње

Члан 3

Сходно међународним споразумима потписаним и ратификованим од стране држава Страна потписница и националним законодавствима Страна потписница, сарадња у вези са пружањем ефикасне заштите, помоћи и подршке сведоцима и оштећенима успоставиће се у односу на сведоке и оштећене који су држављани једне Стране потписнице, односно сведоке и оштећене са пребивалиштем на територији државе једне Стране потписнице (Замољена страна), а који су позвани да учествују у кривичном поступку у предметима ратних злочина пред другом Страном потписницом (Страна Молиља).

Стране потписнице су, сходно њиховим националним законодавствима, сагласне да сарађују у вези са:

- 1) пружањем помоћи у обављању послова подршке сведоцима и оштећенима и то пружање психолошке, емотивне, административне, техничке или неке друге подршке у зависности од потреба сведока;
- 2) разменом искуства и информација о сведоку и то у погледу индивидуалних процена сведока и његових потреба;
- 3) извођењем специјалистичких обука, семинара и студијских посета;
- 4) координисањем заједничких активности које су предмет сарадње.

Употреба родно осетљивог језика

Члан 4

Изрази који се у овом споразуму користе за физичка лица у мушком роду подразумевају исте изразе у женском роду.

II НАЧЕЛА

Правни оквир и дух сарадње

Члан 5

Сарадња између Страна потписница одвијаће се уз поштовање постојећих релевантних међународних конвенција потписаних и ратификованих од стране

држава Страна потписница и унутрашњих прописа држава Страна потписница, ослањајући се на друге релевантне стандарде и најбољу упоредну праксу, а у духу најбољих намера и унапређења међусобне сарадње.

Ефикасност, координација и комуникација

Члан 6

Сарадња између Страна потписница одвијаће се уз директну и непосредну комуникацију у циљу пружања информација, те координације неопходне за адекватно и ефикасно пружање помоћи у области подршке сведоцима.

Начело недискриминације и интегритет

Члан 7

Сарадња између Страна потписница одвијаће се без дискриминације по било ком основу, укључујући пол, расу, боју коже, језик, вероисповест, политичке и друге ставове, национално и социјално порекло, припадност националној мањини, имовински статус, доб, менталну или физичку инвалидност, статус који се стиче рођењем или неки други статус и слободна је од свих видова непримерених утицаја.

Нарочито осетљиви оштећени и сведоци

Члан 8

Оштећене у поступцима за ратне злочине треба сматрати нарочито осетљивим и треба их заштитити од секундарне и поновљене виктимизације, застрашивања и одмазде и обезбедити им одговарајућу подршку ради олакшавања опоравка, те им треба омогућити адекватан приступ правосуђу.

Са сведоцима и оштећенима којима су одређене мере заштите у Страни молиљи поступа се са посебном пажњом.

III ФОРМА, ПОСТУПАК И ОБЛИЦИ САРАДЊЕ

Форма сарадње

Члан 9

Комуникација између Страна потписница одвијаће се директно, по правилу у писаној форми.

У писаној кореспонденцији свака Страна потписница сносиће своје административне трошкове поступања.

Поступак сарадње

Члан 10

Поступак сарадње Страна молиља иницира подношењем писане Молбе за пружање помоћи, у којој се обавезно наводе:

- 1) основни подаци о кривичном поступку за ратне злочине који се води у Страни молиљи;
- 2) основни подаци о сведоку, односно оштећеном на кога се поступак сарадње односи, који су довољни за ступање Замољене стране у контакт са сведоком, односно оштећеним;
- 3) подаци о мерама које се од Замољене стране захтевају у оквиру поступка сарадње и роковима за њихово предузимање.

У изузетним случајевима, Стране потписнице могу предузимати мере и радње и на основу усменог захтева, који се мора накнадно писмено образложити и доставити Замољеној страни у разумном року, а најкасније у року од 7 дана.

Замољена страна је у обавези да по могућности поступи по тражењу Стране молиље или да је обавести о немогућности поступања.

Уколико Замољена страна одбије да пружи помоћ и подршку, односно није у стању да је пружи, обавезна је да образложи Страни молиљи због чега није у могућности да удовољи молби.

Информисање оштећеног и сведока

Члан 11

Страна молиља ће, уз позив за сведочење, оштећеном и сведоку у кривичном поступку, доставити и писмо/обавештење којима се сведок и оштећени обавештавају о постојању службе, односно поступајућег тужиоца из члана 1 став 2 овог Споразума, Стране молиље.

Писмо/обавештење из става 1 овог члана садржи и контакт податке запослених у служби или поступајућег тужиоца из члана 1 став 2 овог Споразума Замољене стране, који сведоку могу дати више информација о организацији одласка на сведочење пред тужилаштвом Стране молиље.

У складу са могућностима, служба или поступајући тужилац из члана 1 став 2 овог Споразума ће писмо/обавештење доставити на језику који сведок, односно оштећени разуме.

Поред информисања путем писма/обавештења из става 1 и 2 овог члана, Стране потписнице сарађиваће и у информисању сведока и оштећеног о правима у вези са кривичним поступком у којем треба да буде саслушан, као и о правима у вези са организацијом путовања, трошковима боравка и путним трошковима и праву на новчану накнаду, а у складу са претходним договором са службом или поступајућим тужиоцем Стране молиље.

Други облици сарадње

Члан 12

На основу писане Молбе за пружање помоћи, Стране потписнице сарађиваће и у пружању следећих облика помоћи:

- координација организовања путовања сведока из државе Замољене стране у државу Стране молиље;
- индивидуална процена сведока, нарочито у погледу психолошке и емотивне подршке и помоћи сведоку у припреми за сведочење;
- прикупљање података који се односе на могуће остваривање имовинскоправног захтева, као и трошкова кривичног поступка;
- пружање Страни молиљи свих јавно доступних информација потребних ради ефикасног поступања у конкретном предмету, као и корисних генералних информација;
- пружање других видова сарадње у сврху обезбеђивања ефикасне подршке сведоцима.

Имовинскоправни захтев

Члан 13

Уколико оштећени поднесе имовинскоправни захтев, Замољена страна је у обавези да информисе оштећеног о томе какви су докази потребни за остваривање имовинскоправног захтева, те да му у сврху разјашњења по потреби понуди и образац који садржи изјашњење оштећеног у погледу постављања имовинскоправног захтева како у погледу материјалне, тако и у погледу нематеријалне штете.

Образац из става 1 овог члана, уколико га оштећени попуни и потпише, не представља и не подразумева сагласност оштећеног да се кривични поступак против окривљеног води у другој држави.

Садржина обрасца из става 1 овог члана треба да буде предмет споразума између обе Стране.

Заштита сведока

Члан 14

Уколико је сведок на кога се односи Молба за пружање помоћи под одређеним мерама заштите или са статусом посебно осетљивог сведока или је добио статус заштићеног сведока, службе или поступајући тужилац из члана 1 став 2 овог Споразума су у обавези да, када дођу у посед такве информације, а у случају да постоји замолница и потреба за испитивањем таквог сведока, о томе на одговарајући начин обавесте другу страну.

Страна молиља може од Замољене стране уз образложени захтев затражити да пружи сведоку потребну полицијску асистенцију (из разлога страха за сопствену безбедност или других оправданих разлога) која може да траје пре, за време и све до повратка сведока из места и државе у којој је давао свој исказ.

Асистенција из става 2 овог члана се може односити и на пратиоца сведока уколико за таквом праћњом има потребе.

Испитивање сведока у држави пребивалишта или боравишта

Члан 15

У складу са законодавством држава Страна потписница, када услед болести или из других оправданих разлога, сведок не може да се одазове позиву и да сведочи у тужилаштву државе која води кривични поступак, испитивање сведока може да се обави и у држави у којој сведок има боравиште или пребивалиште.

По пријему позива за сведочење, сведок, у случају из става 1 овог члана, треба да на прикладан начин обавести тужилаштво које му је послало позив о разлозима због којих не може да сведочи пред тужилаштвом које га је позвало, те по потреби предочи и доказе о тим разлозима.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ступање на снагу, измене и допуне, отказивање и примена

Члан 16

Овај Споразум закључује се на неодређено време и ступа на снагу даном потписивања.

Међусобном сагласношћу Страна потписница могу се извршити измене и допуне овог Споразума, које ће ступити на снагу даном потписивања тих измена и допуна од стране Страна потписница.

Свака Страна потписница може да откаже овај Споразум уз претходно писмено обавештење друге Стране потписнице.

Страна потписница која је најавила отказивање овог Споразума, дужна је да другу Страну потписницу упозна о својој намери најкасније у року од 30 дана пре званичног отказивања и да испуни све претходно преузете обавезе из овог Споразума.

Споразум је сачињен у 4 (четири) оригинална примерка, на црногорском и српском језику (по два примерка на сваком), при чему су оба текста једнако важећа.

Након потписивања овог Споразума, овлашћеним представницима Страна потписница биће уручен по 1 (један) примерак на ћириличном и 1 (један) на латиничном писму.

**ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО ЗА
РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**В.ф.Главног јавног тужиоца
за ратне злочине**

Душан Кнежевић

Душан Кнежевић

**ВРХОВНО ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО
ЦРНЕ ГОРЕ**

Врховни државни тужилац

Милорад Марковић

Милорад Марковић